

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

“ 31 ”

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

“ 31 ”

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Соціальна юриспруденція»
ступінь вищої освіти - бакалавр
галузь знань – 23 «Соціальна робота»
спеціальність 231 – «Соціальна робота»
освітньо-професійна програма: «Соціальна робота»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	30	30	4	8	48	120	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	108	120	2

М. С. Шаповал

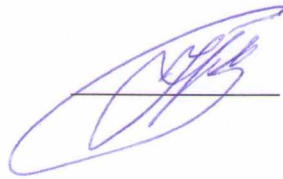
Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від «23» червня 2023 року).

Робочу програму склала доцент кафедри психології та соціальної роботи, кандидат юридичних наук, доцент **Яремко Оксана Михайлівна**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Соціальна робота», протокол №1 від 28 серпня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності, к.пед.н., доцент

Зоряна КРУПНИК

Гарант ОП «Соціальна робота», к.е.н., доцент

Світлана МИКОЛЮК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ»**

1. Опис дисципліни «Соціальна юриспруденція»

Дисципліна “Соціальна юриспруденція”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	галузь знань – 23 «Соціальна робота»	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність – 231 «Соціальна роботи»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота: <i>Денна – 48 год.</i> <i>Тренінг, КППЗ - 8 год.</i> <i>Заочна – 108 год.</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин – 8 з них аудиторних – 4,8		Вид підсумкового контролю – <i>екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Соціальна юриспруденція»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Мета вивчення дисципліни – отримання системних знань у сфері соціальної юриспруденції, оволодіння вміннями і навичками пошуку, систематизації та комплексного аналізу відповідних нормативно-правових документів, а також вміннями використовувати норми законодавства у конкретних життєвих обставинах.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

1. Розкрити зміст основних міжнародних та вітчизняних нормативно-правових документів у сфері соціальної роботи;

2. Сформулювати цілісну систему знань з правового регулювання відносин щодо забезпечення соціальної роботи з населенням, державної політики в даній сфері суспільних відносин;

3. Здійснити аналіз правових інститутів різних галузей права, що стосуються реалізації соціальних прав;

4. Надати вміння і навички пошуку, систематизації, комплексного аналізу та застосування відповідних нормативно-правових документів, що стосуються реалізації соціальних прав і виконання (дотримання) соціальних обов'язків, в конкретних життєвих ситуаціях;

5. Розвинути здатність юридично правильно кваліфікувати обставини, що виникають при здійсненні професійної діяльності у сфері соціального забезпечення і надання соціальних послуг;

6. Знати функції органів державної влади і місцевого самоврядування у сфері реалізації соціальної політики.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з курсів «Історія соціальної роботи», «Теорія соціальної роботи», «Психологія професійної діяльності».

2.5. Результати навчання.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

ПРН4 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН18 Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПРН20 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

3. Програма навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція»:

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав

Предмет і завдання навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Система навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Методи вивчення навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Роль навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція» у підготовці фахівців соціальної сфери. Джерела вивчення навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція».

Міжнародна співпраця у сфері соціальних прав людини і громадянина. Міжнародно-правові акти у сфері соціальних прав людини і громадянина. Міжнародні гарантії реалізації соціальних прав людини і громадянина.

Загальна характеристика соціального законодавства Європейського Союзу. Класифікація соціальних актів Європейського Союзу. Особливості співвідношення соціальних актів Європейського Союзу з актами Міжнародної організації праці. Соціальне законодавство окремих країн-членів Європейського Союзу.

Тема 2. Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції

Розвиток вітчизняного соціального законодавства. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Міжнародно-правові зобов'язання України щодо реалізації прав соціально незахищених верств населення.

Конституційні права і свободи людини та громадянина: поняття, види та класифікація. Конституційне регулювання соціальних прав і свобод людини і громадянина. Гарантії реалізації соціальних і економічних прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Тема 3. Україна як соціальна держава

Гене́за концепції соціальної держави. Поняття «соціальна держава». Ознаки соціальної держави. Мета, завдання та пріоритети соціальної політики держави. Об'єкти і суб'єкти соціальної політики держави.

Принципи соціальної держави. Загальнонаціональні функції соціальної держави. Цінності (соціальна рівність, соціальна справедливість, соціальна солідарність та ін.) та пріоритети соціальної держави.

Соціальна функція держави.

Механізми державного регулювання соціальної сфери.

Тема 4. Суб'єкти реалізації соціальної функції держави

Розмежування категорій «соціальна функція держави» і «соціальна функція». Система суб'єктів реалізації соціальної функції держави. Органи державної влади як суб'єкти реалізації соціальної функції держави. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації соціальної функції держави. Органи влади Автономної Республіки Крим як суб'єкти реалізації соціальної функції держави. Суб'єкти делегованих

повноважень із реалізації соціальної функції держави (релігійні організації, громадські організації, волонтерство тощо).

Тема 5. Судове вирішення спорів у сфері соціальних прав

Судовий захист соціальних прав людини і громадянина. Система судових органів. Досудове розслідування і судовий розгляд кримінальних справ у сфері соціальних прав людини і громадянина. Цивільне судочинство. Адміністративно-правовий порядок спорів у сфері соціальних прав. Оскарження до суду дій (рішень), бездіяльності, що порушують права громадян.

Практика Верховного суду та Конституційного Суду України у сфері соціальних прав. Процедура звернення до Європейського Суду з прав людини у спорах у сфері соціальних прав.

Тема 6. Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Секретаріат уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Радник–уповноважений Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації. Радник–уповноважений Президента України з питань безбар'єрності. Радник–уповноважений Президента України з питань учасників бойових дій. Радник–уповноважений Президента України з питань Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту.

Правозахисні організації у сфері захисту соціальних прав людини і громадянина. Медіація.

Право на професійну правничу допомогу (ст. 59 Конституції України). Закон України «Про безоплатну правову допомогу». Безоплатна первинна правова допомога (надання правової інформації; консультації і роз'яснення з правових питань; складання заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації). Отримувачі безоплатної первинної правової допомоги. Суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги клієнтам соціальних служб.

Безоплатна вторинна правова допомога (захист; здійснення представництва інтересів клієнтів соціальних служб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, складення документів процесуального характеру). Отримувачі безоплатної вторинної правової допомоги. Суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги. Порядок звернення за безоплатною вторинною правовою допомогою.

Змістовий модуль 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Тема 7. Соціально-забезпечувальне законодавство України

Поняття «право соціального забезпечення». Принципи права соціального забезпечення. Кодифікація соціально-забезпечувального законодавства України. Конституційні основи розвитку та регулювання соціально-забезпечувальних відносин. Правовідносин у сфері соціального забезпечення: види, класифікація та підстави виникнення.

Організаційно-правові форми соціального забезпечення. Правові засади пенсійного забезпечення в Україні. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Правові засади надання соціальних послуг особам, які опинилися у важких

життєвих обставинах. Організаційно-правові основи призначення та виплати соціальних допомог, компенсацій та пільг.

Тема 8. Основи цивільно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Цивільне право: поняття, законодавство і система. Юридичні факти як підстава виникнення цивільно-правових відносин. Загальні положення про фізичну особу. Цивільна правоздатність і цивільна дієздатність фізичної особи. Опіка та піклування. Орган опіки та піклування, його повноваження. Встановлення опіки та піклування судом. Захист цивільних прав дітей, що знаходяться у складних життєвих обставинах. Загальні положення про відшкодування шкоди.

Тема 9. Основи сімейно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Поняття, ознаки, система сімейного права. Шлюбно-сімейне законодавство. Шлюб: укладення, припинення, визнання недійсним. Права і обов'язки батьків та дітей. Аліментні зобов'язання членів сім'ї.

Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування (усиновлення, опіка та піклування над дітьми, патронат над дітьми, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу).

Тема 10. Основи трудового законодавства України

Трудове право: поняття, предмет, метод і система. Трудове законодавство України. Поняття праці. Поняття, види, особливості трудових правовідносин. Поняття, види і сторони трудового договору. Трудова дисципліна і відповідальність у сфері праці. Особливості регулювання праці окремої категорії громадян (жінок, осіб з інвалідністю, неповнолітніх, ув'язнених та ін.).

Законодавче забезпечення недопущення дискримінації за ознаками раси, етнічної приналежності, релігійних переконань та гендерної рівності в соціально-трудовах правовідносинах.

Необґрунтована відмова у прийнятті на роботу. Презумпція існування соціально-трудовах правовідносин. Захист персональних даних працівників. Принципи *in favorem*, *in reus* в соціально-трудовах правовідносинах. Принцип виробничої демократії в Україні та соціальному праві Європейського Союзу.

Тема 11. Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин

Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність. Поняття та система адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Адміністративні правопорушення, пов'язані із посяганням на соціальні правовідносини. Адміністративні правопорушення, пов'язані із корупцією.

Кримінальні правопорушення і кримінальна відповідальність. Покарання та його види. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Інші заходи кримінально-правового характеру. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Кримінальні правопорушення проти соціальних прав людини і громадянина. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

**4. Структура залікового кредиту
з дисципліни «Соціальна юриспруденція»
(денна форма навчання)**

	Кількість годин					
	Лекції	Практ. заняття	СРС	Тренінг, КПЗ	ІРС	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ						
Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав	2	2	4	4		Поточне опитування, реферати, дискусія, доповіді, презентації, кейси, ділові ігри, тестування
Тема 2. Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції	2	2	4			
Тема 3. Україна як соціальна держава	2	2	4		1	
Тема 4. Суб'єкти реалізації соціальної функції держави	2	2	4			
Тема 5. Судове вирішення спорів у сфері соціальних прав	4	4	4			
Тема 6. Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав	2	2	5		1	
Змістовий модуль 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ						
Тема 7. Соціально-забезпечувальне законодавство України	6	6	5	4		Поточне опитування, реферати, дискусія, доповіді, презентації, кейси, ділові ігри, тестування
Тема 8. Основи цивільно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав	2	2	5		1	
Тема 9. Основи сімейно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав	2	2	5			
Тема 10. Основи трудового законодавства України	2	2	4		1	
Тема 11. Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин	4	4	4			
Разом	30	30	48		8	

(заочна форма навчання)

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ			
Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав	2	2	10
Тема 2. Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції			10
Тема 3. Україна як соціальна держава			8

Тема 4. Суб'єкти реалізації соціальної функції держави	2		10
Тема 5. Судове вирішення спорів у сфері соціальних прав			10
Тема 6. Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав			10
Змістовий модуль 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ			
Тема 7. Соціально-забезпечувальне законодавство України	2		10
Тема 8. Основи цивільно-правового регулювання: кризь призму соціальних прав			10
Тема 9. Основи сімейно-правового регулювання: кризь призму соціальних прав	2	2	10
Тема 10. Основи трудового законодавства України			10
Тема 11. Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин			10
Разом	8	4	108

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Соціальна юриспруденція»

Практичне заняття № 1.

Тема: Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав

Мета: Вивчити загальну характеристику навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція»

Питання для обговорення:

1. Навчальна дисципліна «Соціальна юриспруденція»: предмет, завдання, система, методи вивчення.
2. Роль навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція» у підготовці фахівців соціальної сфери.
3. Джерела вивчення навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція».
4. Міжнародна співпраця у сфері соціальних прав людини і громадянина.
5. Міжнародно-правові акти у сфері соціальних прав людини і громадянина. Міжнародні гарантії реалізації соціальних прав людини і громадянина.
6. Загальна характеристика соціального законодавства Європейського Союзу. Класифікація соціальних актів Європейського Союзу.
7. Особливості співвідношення соціальних актів Європейського Союзу з актами Міжнародної організації праці.
8. Соціальне законодавство окремих країн-членів Європейського Союзу.

Практичне заняття № 2.

Тема: Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції

Мета: Вивчити особливості формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції

Питання для обговорення

1. Розвиток вітчизняного соціального законодавства. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу.
2. Міжнародно-правові зобов'язання України щодо реалізації прав соціально незахищених верств населення.
3. Конституційні права і свободи людини та громадянина: поняття, види та класифікація.
4. Конституційне регулювання соціальних прав і свобод людини і громадянина.

5. Гарантії реалізації соціальних і економічних прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Практичне заняття № 3.

Тема: Україна як соціальна держава

Мета: Отримати знання про Україну як соціальну державу

Питання для обговорення

1. Соціальна держава: генеза концепції, поняття, ознаки.
2. Соціальна політика держави: мета, завдання, пріоритети, об'єкти та суб'єкти.
3. Принципи соціальної держави.
4. Загальнонаціональні функції соціальної держави.
5. Цінності (соціальна рівність, соціальна справедливість, соціальна солідарність та ін.) та пріоритети соціальної держави.
6. Соціальна функція держави.
7. Механізми державного регулювання соціальної сфери.

Практичне заняття № 4.

Тема: Суб'єкти реалізації соціальної функції держави

Мета: Вивчити суб'єкти реалізації соціальної функції держави

Питання для обговорення

1. Розмежування категорій «соціальна функція держави» і «соціальна функція».
2. Система суб'єктів реалізації соціальної функції держави.
3. Органи державної влади як суб'єкти реалізації соціальної функції держави.
4. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації соціальної функції держави.
5. Органи влади Автономної Республіки Крим як суб'єкти реалізації соціальної функції держави.
6. Суб'єкти делегованих повноважень із реалізації соціальної функції держави (релігійні організації, громадські організації, волонтерство тощо).

Практичне заняття № 5-6

Тема: Судове вирішення спорів у сфері соціальних прав

Мета: Отримати знання про судове вирішення спорів у сфері соціальних прав

Питання для обговорення

1. Судовий захист соціальних прав людини і громадянина. Система судових органів.
2. Досудове розслідування і судовий розгляд кримінальних справ у сфері соціальних прав людини і громадянина.
3. Цивільне судочинство.
4. Адміністративно-правовий порядок спорів у сфері соціальних прав. Оскарження до суду дій (рішень), бездіяльності, що порушують права громадян.
5. Практика Верховного суду та Конституційного Суду України у сфері соціальних прав.
6. Процедура звернення до Європейського Суду з прав людини у спорах у сфері соціальних прав.

Практичне заняття № 7.

Тема: Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав

Мета: Отримати знання про правозахисну діяльність у сфері соціальних прав

Питання для обговорення

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.
2. Радник–уповноважений Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації.
3. Радник–уповноважений Президента України з питань безбар'єрності.
4. Радник–уповноважений Президента України з питань учасників бойових дій.

5. Радник–уповноважений Президента України з питань Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту.
6. Правозахисні організації у сфері захисту соціальних прав людини і громадянина.
7. Медіація.
8. Право на професійну правничу допомогу Система безоплатної правової допомоги

Практичне заняття № 8-10.

Тема: Соціально-забезпечувальне законодавство України

Мета: Вивчити соціально-забезпечувальне законодавство України

Питання для обговорення

1. Соціальне забезпечення: поняття, принципи права та кодифікація законодавства.
2. Конституційні основи розвитку та регулювання соціально-забезпечувальних відносин.
3. Правовідносин у сфері соціального забезпечення: види, класифікація та підстави виникнення.
4. Організаційно-правові форми соціального забезпечення.
5. Правові засади пенсійного забезпечення в Україні.
6. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.
9. Правові засади надання соціальних послуг особам, які опинилися у важких життєвих обставинах.
10. Організаційно-правові основи призначення та виплати соціальних допомог, компенсацій та пільг.

Практичне заняття № 11.

Тема: Основи цивільно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Мета: Вивчити крізь призму соціальних прав основи цивільно-правового регулювання

Питання для обговорення

1. Цивільне право: поняття, законодавство і система.
2. Юридичні факти як підстава виникнення цивільно-правових відносин.
3. Загальні положення про фізичну особу. Цивільна правоздатність і цивільна дієздатність фізичної особи.
4. Опіка та піклування. Орган опіки та піклування, його повноваження. Встановлення опіки та піклування судом.
5. Захист цивільних прав дітей, що знаходяться у складних життєвих обставинах.
6. Загальні положення про відшкодування шкоди.

Практичне заняття № 12.

Тема: Основи сімейно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Мета: Вивчити крізь призму соціальних прав основи сімейно-правового регулювання

Питання для обговорення

1. Поняття, ознаки, система сімейного права.
2. Шлюбно-сімейне законодавство. Шлюб: укладення, припинення, визнання недійсним.
3. Права і обов'язки батьків та дітей. Аліментні зобов'язання членів сім'ї.
4. Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування (усиновлення, опіка та піклування над дітьми, патронат над дітьми, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу).

Практичне заняття № 13.

Тема: Основи трудового законодавства України

Мета: Вивчити основи трудового законодавства України

Питання для обговорення

1. Трудове право: поняття, предмет, метод і система.
2. Трудове законодавство України.
3. Поняття, види, особливості трудових правовідносин.
4. Поняття, види і сторони трудового договору.
5. Трудова дисципліна і відповідальність у сфері праці.
6. Особливості регулювання праці окремої категорії громадян (жінок, осіб з інвалідністю, неповнолітніх, ув'язнених та ін.).
7. Законодавче забезпечення недопущення дискримінації за ознаками раси, етнічної приналежності, релігійних переконань та гендерної рівності в соціально-трудовах правовідносинах. Необґрунтована відмова у прийнятті на роботу.
8. Презумпція існування соціально-трудовах правовідносин.
9. Захист персональних даних працівників.
10. Принципи *in favorem*, *in reius* в соціально-трудовах правовідносинах.
11. Принцип виробничої демократії в Україні та соціальному праві Європейського Союзу.

Практичне заняття № 14-15.

Тема: Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин

Мета: Отримати знання з адміністративно-правової і кримінально-правової охорони соціальних правовідносин

Питання для обговорення

1. Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність.
2. Поняття та система адміністративних стягнень.
3. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.
4. Адміністративні правопорушення, пов'язані із посяганням на соціальні правовідносини. Адміністративні правопорушення, пов'язані із корупцією.
5. Кримінальні правопорушення і кримінальна відповідальність.
6. Покарання та його види.
7. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Інші заходи кримінально-правового характеру.
8. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
9. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
10. Кримінальні правопорушення проти соціальних прав людини і громадянина. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Соціальна юриспруденція»

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) - форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. КПІЗ виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів, це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять.

Види КПЗ з навчальної дисципліни

«Соціальна юриспруденція»:

- підготовка наукової статті або тез наукової доповіді до друку;
- виступ на наукових конференціях;
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат за темою або з вузької проблематики;
- розв'язання та складання практичних, ситуативних задач і завдань різного рівня з теми, модуля або курсу;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).
- виготовлення схем, розроблення структурно-функціональних схем різних етапів правового супроводу клієнтів соціальних служб, алгоритмів дій фахівців у сфері соціальної роботи, аналіз даних соціальної статистики, розроблення макетів кейсів, що стосуються питань правового супроводу клієнтів соціальних послуг.
- написання есе, творчих завдань тощо.

Варіанти КПЗ з навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція» у вигляді написання контрольного завдання (есе) на тему:

1. Пенсійне законодавство України та Польщі: порівняльно-правовий аспект.
2. Пенсійне законодавство України та Німеччини: порівняльно-правовий аспект.
3. Пенсійне законодавство України та Італії: порівняльно-правовий аспект.
4. Пенсійне законодавство України та США: порівняльно-правовий аспект.
5. Пенсійне законодавство України та Угорщини: порівняльно-правовий аспект.
6. Пенсійне законодавство України та Словаччини: порівняльно-правовий аспект.
7. Вплив міжнародних організацій на визначення пріоритетів у соціальній політиці України.
8. Сучасний стан розвитку соціальної сфери в Україні.
9. Людина як суб'єкт соціально-правової політики.
10. Держава як суб'єкт соціально-правової політики.
11. Глобальна концепція людського розвитку: сутність і основний зміст.
12. Правовий механізм захисту соціальних прав людини в Україні.
13. Гендерні питання і людський розвиток: вплив на соціально-правові відносини.
14. Система державних соціально-правових стандартів в Україні.
15. Неформальний сектор трудової активності.
16. Соціальна підтримка сім'ї, жінок, дітей, молоді в Україні.
17. Міграційні процеси в Україні та проблеми їх регулювання.
18. Досвід соціального страхування в США та Канаді.
19. Досвід соціального страхування на прикладі країн романо-германської правової сім'ї.
20. Закордонний досвід у сфері соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та шляхи його застосування в Україні.
21. Переваги і недоліки сучасної системи загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в Україні.

Вимоги до оформлення виконаного завдання (есе):

Обсяг виконаного контрольного завдання - 10-12 сторінок тексту з наступними параметрами сторінки формату А4: верхнє поле - 25 мм; нижнє поле - 25 мм; лівє поле - 35

мм; праве поле - 15 мм. Півтора інтервал, розмір шрифту 14, гарнітура Times New Roman, виноски друкуються 10 шрифтом.

Нумерація сторінок проводиться у верхній частині листка (по центру або праворуч). 1-а сторінка - титульний листок - не нумерується. Не допускаються вставки на полях і між рядків.

Вимоги до структури виконаного контрольного завдання (есе):

Структура виконаного контрольного завдання включає:

- титульний листок;
- зміст (зміст);
- теоретичне питання, кожне з питань виноситься в заголовок окремо;
- список літератури, використаної в процесі виконання контрольного завдання.

Список використаних джерел є обов'язковою складовою частиною виконаного контрольного завдання. У нього включаються нормативні правові акти та інші джерела, які були використані при написанні роботи (навчальні видання, монографії, збірники статей, публікації в періодичних виданнях). При складанні списку літератури спочатку наводиться список нормативних правових актів (по ієрархії), офіційних актів судових органів, матеріалів судової практики, а потім - спеціальна і наукова література в алфавітному порядку прізвищ авторів або назв (якщо джерело є колективною працею або збіркою).

Вимоги до змісту виконаного контрольного завдання (есе):

Виконане контрольне завдання має бути структурно чітко вибудоване, демонструвати логічну послідовність викладеного матеріалу, стислість і чіткість формулювань. Воно повинно відобразити власне розуміння студентом суті питання, здатність самостійно використовувати літературні джерела, вміння пов'язувати теоретичні положення з їх практичним застосуванням і формулювати висновки.

Текст виконаного контрольного завдання повинен бути об'ємним і містити стислий і, разом з тим, досить повний виклад суті теми. При цьому робота не повинна полягати в дослівному переписуванні літературних джерел, простому переказі підручників, навчальних посібників, механічній компіляції літературних джерел.

7. Тренінг з дисципліни «Соціальна юриспруденція»

Тема тренінгу

«Практичні аспекти реалізації та захисту соціальних прав в Україні»

Трєнінг (англ. *training*) - це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. *to train* - виховувати, навчати) - комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування - система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Основна мета тренінгу – формування практичних навичків у студентів з реалізації та захисту соціальних прав в Україні.

Завдання тренінгу: сформувати практичні навички у студентів з реалізації та захисту соціальних прав в Україні.

Даний тренінг складається із серій практичних вправ, під час виконання яких студенти можуть оволодіти необхідними вміннями і практично використати набуті теоретичні знання і сформовані практичні навички у своїй майбутній професії.

Порядок проведення тренінгу:

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

8. Самостійна робота з дисципліни «Соціальна юриспруденція»

№ з/п	Назва теми
1	Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав
2	Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції
3	Україна як соціальна держава
4	Суб'єкти реалізації соціальної функції держави
5	Судове вирішення спорів у сфері соціальних прав
6	Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав
7	Соціально-забезпечувальне законодавство України
8	Основи цивільно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав
9	Основи сімейно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав
10	Основи трудового законодавства України
11	Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У навчальному процесі використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести; поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, есе;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Соціальна юриспруденція» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів = 30 балів). 2. Письмова робота 70 балів	1. Усне опитування під час занять (5 тем по 5 балів = 25 балів). 2. Письмова робота 75 балів	1. Написання КПЗ = 60 балів 2. Захист КПЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку 80 балів. 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-11
2.	Проекційний екран	1-11
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-11
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-11
5.	Персональні комп'ютери, ноутбук.	1-11
6.	Програмне забезпечення: Microsoft Office Word, Microsoft PowerPoint, AIMP, Moodle.	1-11
7.	Технічне забезпечення: ноутбук, проектор.	1-11

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти:

I. Міжнародно-правові акти:

1. Декларація з проблем старіння ООН від 16 жовтня 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_510/card2#Card (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
2. Європейська декларація по охороні психічного здоров'я від 14 січня 2005 р. URL: <https://docs.google.com/viewer?url=http://1gb.inf.ua/docs/E85445R.pdf> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
3. Європейська соціальна хартія (переглянута) Ради Європи (редакція від 07 вересня 2016 р.) від 03 травня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062/card2#Card (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
4. Загальна декларація прав людини ООН від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод Ради Європи від 04 листопада 1950 р. (редакція від 02 жовтня 2013 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
6. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) ООН від 13 грудня 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71/card2#Card (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
7. Конвенція про статус біженців ООН від 28 липня 1951 р. (приєднання від 10 січня 2002 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання ООН (редакція від 13 листопада 1998 р.) від 10 грудня 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085/card2#Card (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
9. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми Ради Європи від 16 травня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
10. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права ООН від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).
11. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права ООН від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

12. Принципи ООН стосовно літніх людей від 16 грудня 1991 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_314/card2#Card (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

13. Протокол щодо статусу біженців ООН від 16 грудня 1966 р. (приєднання від 10 січня 2002 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_363#Text (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

II. Закони України:

14. Конституція України від 28 червня 1996 р. (редакція від 01 січня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

15. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III (редакція від 01 січня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n1309> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

16. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/card2#Card> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

17. Житловий Кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. № 5464-X (редакція від 01 серпня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

18. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI (редакція від 01 січня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

19. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X (редакція від 08 серпня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

20. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (редакція від 08 серпня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

21. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII (редакція від 23 квітня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

22. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 18. Ст. 73. (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

23. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III (редакція від 17 березня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

24. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21 червня 2001 р. № 2558-III (редакція від 01 січня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

25. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України 16 грудня 1993 р. № 3721-XII (редакція від 01 січня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

26. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06 жовтня 2005 р. № 2961-IV (редакція від 31 грудня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

27. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 р. № 3236-VI (редакція від 03 липня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17/card2#Card> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

28. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України 08 липня 2011 р. № 3671-VI (редакція від 03 березня 2016 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

29. Про протидію торгівлі людьми: Закон України 20 вересня 2011 р. № 3739-VI (редакція від 01 січня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

30. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. (редакція від 16 липня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

31. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 р. № 2229-VIII (редакція від 01 січня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

32. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

33. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. № 3460-VI (редакція від 18 липня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

34. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06 жовтня 2005 р. № 2961-IV (редакція від 31 грудня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

35. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13 січня 2005 р. № 2342-IV (редакція від 31 грудня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

36. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18 травня 2004 р. (редакція від 27 червня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

37. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21 листопада 1992 р. № 2811-XII (редакція від 14 квітня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

38. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24 січня 1995 р. № 20/95-ВР (редакція від 09 лютого 2017 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

39. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05 жовтня 2000 р. (редакція від 10 червня 2018 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

III. Підзаконні нормативно-правові акти України:

40. Деякі питання соціального і правового захисту осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1122 (редакція від 07 липня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1122-2019-%D0%BF/card2#Card> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

41. Деякі питання діяльності центрів соціальних служб: Постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. № 479 (редакція від 25 травня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

42. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: Постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. (редакція від 04 серпня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

43. Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 р. № 756-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

Література:

Основна:

44. «Соціальні права та їх захист адміністративним судом. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції» (м. Київ, 4 вересня 2020 року). Київ: 2020. 424 с.

45. Бурлака О. С. Проблеми соціального захисту, сім'ї, дитинства, материнства та батьківства в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2019. 419 с.

46. Захист дітей від бідності: роль прав у Раді Європи. Іфа Нолан. © Рада Європи, листопад 2019. 56 с.

47. КОМПАС. Посібник з освіти з прав людини за участю молоді. Друге видання, переглянуте у 2020 році. Патриція Брандер. Лор де Вігте. Націла Гані. Руї Гомеш. Еллі Кін. Анастасія Нікітіна. Юстина Пінкевічюте. Видавництво «Право» Національної академії правових наук України та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, 2020. 490 с. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/council-of-europe> (дата звернення: 17 серпня 2021 р.).

48. Малюга Л. Ю. Теоретико-правові основи адаптації соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу: монографія. Херсон: видавничий дім «Гельветика», 2019. 394 с.

49. Методичні рекомендації для використання в роботі спеціалістам, які відповідають за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї. м. Миколаїв, 2018. 85 с. URL: file:///D:/2021_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%80%D1%96%D0%BA/Method_rekomendazii_nasilstvo.pdf (дата звернення: 17 серпня 2021 р.).

50. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.

51. Попередження насильства в закладах освіти: методичний посібник для педагогічних працівників. Видання друге, доповнене та оновлене. Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2020. 104 с.

52. Сіньова Л. М., Кучма О. М. Допомога як вид соціального забезпечення за законодавством України. Монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 252 с.

53. COMPASS. Manual for human rights education with young people 2nd edition, updated in 2020. Written by Patricia Brander Laure De Witte Nazila Ghanea Rui Gomes Ellie Keen Anastasia Nikitina Justina Pinkeviciute. Council of Europe. 2020. pp. 486.

54. Disability Laws and Acts by Country/Area. <https://www.un.org/development/desa/disabilities/disability-laws-and-acts-by-country-area.html>

55. Jackie Gulland, *Gender, Work and Social Control: A Century of Disability Benefits*. London: Palgrave Macmillan Press, 2019. pp. 240.

56. Pyaneandee Coomara. *International Disability Law A Practical Approach to the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. 2019. pp. 250.

Допоміжна:

57. Бабіч-Касьяненко К. В. Аналіз стану соціального обслуговування осіб з інвалідністю в Україні на сучасному етапі. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 1(26). С. 79-83.

58. Гнатенко К. В. Принципи соціального забезпечення – основа галузі права соціального забезпечення. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Випуск 2 (31). С. 52-55.

59. Діордіца І. В., Чумакова М. В. Деякі питання державного сприяння у працевлаштуванні за законодавством України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 3(28). Том 1. С. 156-160.

60. Любецька М. М. Аналіз зарубіжного досвіду надання соціальних послуг, здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. *Економіка та держава*. 2018. № 19. С. 109-116.

61. Малюга Л. Ю. Соціальне забезпечення населення у Франції: зміст та шляхи вдосконалення соціального законодавства України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 1 (26). С. 100-108.

62. Плисенко Г. П. Модернізаційні практики реформування Державної служби зайнятості України. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. № 2 (14). С. 118-122.

63. Право знати: Захист прав дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах URL: <https://www.legalaid.gov.ua/multymedia/zahyst-prav-ditej-yaqa-opynylasya-u-skladnyh-zhyttyevyh-obstavynah/> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

64. Савченко Н. Державна служба зайнятості як сервісна інституція: завдання, функції та принципи діяльності. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2018. Вип. 22. С. 91-98.

65. Сирота І. М., Гудзь А. О. Принципи права соціального забезпечення в сучасних умовах. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2019. № 4 (66). С. 62–66.

66. Сохань М. Ю. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як форма соціального захисту осіб із сімейними обов'язками. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Випуск 2(31). С. 65-68.

67. Соціальні послуги окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах, та порядок їх надання URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96_%D0%BF%D0%BE%D (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

68. Соціально-правовий захист різних категорій населення: європейський вимір. Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2020. 124 с.

69. Шпарага Ю. І. Нормативно-правові засади діяльності регіонального Департаменту соціального захисту населення: порівняльно-правовий аналіз. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 3(28). Том 2. С. 134-138.

70. Ярошенко О. М. Проблеми забезпечення конституційного права громадян на достатній життєвий рівень. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 145. С. 106–117.

71. Яремко О., Шафранський В. Інформування про медіацію як повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Вип. 4. С. 632-637.

72. Яремко О. Право на медіацію як соціальну послугу: проблеми реалізації в територіальних громадах України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Том. 2. Вип. 78. С. 419-424.

73. Cherneta Svitlana, Bychuk Iryna. Składniki kompetencji pfciowej nadawców usług społecznych. Knowledge. Education. Low. Managtmtnt. Nauka. Oświata. Prawo. Zarządzanie. 2019. № 3-4.

74. Czerneta Svitlana. The content and directions of training social workers to work with actors probation. Journal: KELM (Knowledge, Education, Law, and Management). 2016. №16. P. 26-34.

75. Ploszka Adam. A Homeless Bill of Rights as a New Instrument to Protect the Rights of Homeless Persons. The European Constitutional Law Review (EuConst). Published online by Cambridge University Press: 03 December 2020. № 2. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/european-constitutional-law-review/article/homeless-bill-of-rights-as-a-new-instrument-to-protect-the-rights-of-homeless-persons/9F3980856738486AB50DE6F014393B2B> (дата звернення: 16 серпня 2021 р.).

76. Tyshchenko, O. V. The doctrine of social security: the development of conceptual positions. *European Science*. 2018. № 3. P. 40-44.

Інтернет-ресурси

77. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй - <https://www.un.org>

78. Офіційний сайт Ради Європи - <https://www.coe.int>

79. Офіційний сайт Європейського Союзу - <https://eeas.europa.eu>

80. Офіційний сайт Верховної Ради України - <https://www.rada.gov.ua>

81. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України - <https://www.kmu.gov.ua>

82. Офіційний сайт Міністерство соціальної політики України - <https://www.msp.gov.ua>
83. Офіційний сайт Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua>
84. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки - [http:// mon.gov.ua](http://mon.gov.ua)
85. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини - <https://www.ombudsman.gov.ua>